

EU, biopaliva a bioblázní

Molly Scott Catová, britská europoslankyně

Evropské politiky fascinuje lobby producentů biopaliv - je to však jen pouhá fantazie; nastal čas probudit se do reality a uvědomit si, že tento průmysl má na svědomí odlesňování, zabírání půdy a chudobu.

Ve filmu „Čaroděj ze země Oz“ Dorotka šťastně skáče po cestě dlážděné žlutými cihlami, protože věří, že je na cestě objevování a pokroku. Nakonec samozřejmě zjistí, že čaroděj je malý, bezmocný muž, sedící na vysoké stoličce, a že to celé byl jen sen.

Zatímco Dorotka dostala rozum, mnozí poslanci Evropského parlamentu (MEP), kteří se rozhodli pro politiku v oblasti biopaliv, stále hledají mýtické Smaragdové město, pokud jde o obnovitelné zdroje energie, a tvrdě se drží myšlenky, že biopaliva jsou životaschopnou a etickou alternativou k fosilním palivům.

Skutečnost je však taková, že pokud bude EU podporovat růst biopalivového průmyslu, výsledkem bude nedostatek půdy pro potraviny, což povede k většímu odlesňování a většina nejchudších obyvatel Asie, Afriky a Latinské Ameriky budou hladovět.

Lobbisté a politici se drží destruktivních směrnic EU

Existuje obrovské množství důkazů, které přímo spojují směrnici EU z roku 2009 o obnovitelných zdrojích energie (RED) se změnami ve využívání půdy, porušováním lidských práv a devastací klimatu.

Na základě průzkumu z roku 2010 je pro splnění požadavků EU ohledně biopaliv zapotřebí plocha o velikosti 445 000 km² (tj. rozloha Švédska), která je určena pro zemědělské a lesní hospodářství. Politika obnovitelných energií v EU má obrovský celosvětový dosah - výsledkem je zabírání půdy a odlesňování, hladovění nejchudších obyvatel a ničení naší poslední šance na záchranu klimatu.

V roce 2017 se díky přepracování směrnice o obnovitelné energii (REDII) naskytlá příležitost snížit negativní dopad ohledně poptávky po biopalivech, a snížit emise CO₂ tím způsobem, že budou zachovány lesy a mokřady, které z atmosféry pohlcují oxid uhličitý.

Avšak tuto revidovanou směrnici narušuje extrémně silná lobby biopalivového průmyslu, který v letech 2015 - 2016 utratil přes 14 milionů eur a najal téměř 400 lobbistů v rámci EU.

Toto lobby v současné době prosazuje zachování destruktivního cíle 7% pro biopaliva v odvětví dopravy do roku 2030. Při současném využití biopaliv na úrovni přibližně 4% by tento cíl výrazně podpořil výrobu biopaliv. A pokud by to nestačilo, budou se lobbisté snažit o nové cíle, které dramaticky zvýší destruktivní biopaliva (na bázi plodin).

Ve Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova, jehož jsem členkou, je konzervativní, neoliberální a krajně pravicová aliance nadměru spokojená, že může prosazovat tuto průmyslovou linii a podporovat tuto vražednou politiku.

Ale i socialisté na tom mají vinu. Dokonce obhajovali zdvojnásobení biopaliv v dopravě. Ti všichni jsou obětí mýtů, které vnucuje lobby biopalivového průmyslu.

Mýty lobbistů biopalivového průmyslu

Mýtus č. 1: „Ochrana investorů“

Průmysl tvrdí, že je třeba zachovat výrobu kvůli ochraně „investorů“, kterým bylo dříve doporučováno, aby své peníze investovali do biopaliv - ještě předtím, než se neúmyslné důsledky politiky EU dostaly na veřejnost. Avšak tento argument vyjde naprázdno, neboť víme, že investice do konvenčních biopaliv před rokem 2010 se již vrátily, nebo k tomu dojde ještě před koncem tohoto desetiletí.

Původním návrhem Komise bylo postupné ukončení těchto investic, které mají negativní dopad. Za druhé, velkými politickými závazky Pařížské dohody, týkajícími se snižování emisí uhlíku, což je další signál pro investory, aby investovali svůj kapitál do biopalivového sektoru zvýšením prahových hodnot, se vytvoří „uhlíková bublina“ - připravit se na ztrátu peněz a získat „uvízlá aktiva“. Je zřejmé, že takové destruktivní investice musí být postupně ukončeny.

Mýtus č. 2: Podporování zemědělců

Obhájci argumentují, že by ukončení podpory biopaliv ohrozilo budoucnost zemědělců v EU. Je to z toho důvodu, že produkce plodin, jako je řepkové semeno, které se používá na výrobu bioetanolu, poskytuje velký zisk mnoha evropským zemědělcům. Avšak ve zprávě o výhledu pro 2016-2020 EU předpovídá, že pokud by se postupně ukončila výroba biopaliv a poptávka po některých plodinách by poklesla, poptávka po jiných plodinách by se nezměnila, nebo by dokonce nepatrně vzrostla u potravin a krmiv. Negativní dopad by byl zanedbatelný.

Mýtus 3: Biopaliva mohou být vysoce udržitelná

Biopalivový průmysl tvrdí, že biopaliva nemusí vést ke změně ve využívání půdy, a že se dopravní sektor může spoléhat na tzv. „vysoce udržitelné biopalivo, založené na plodinách“. Nicméně tato klamná kategorie biopaliv vytlačí v rozvojovém světě zemědělskou půdu a povede k odlesňování.

A navíc podle studie Evropské parlamentní výzkumné služby z roku 2015 vyplývá, že 99% biopaliv, používaných v silniční dopravě, pocházelo přímo z potravinářských a krmných plodin. Každý, kdo tvrdí, že by EU měla v dopravním sektoru splnit 7% cíl, přičemž používá bludných definic ohledně udržitelnosti, zcela evidentně uvízl v zemi Oz. Opravdu je zapotřebí, aby se politici vymanili ze snů, které jim podsouvá lobby biopalivového průmyslu, a začali být konečně zodpovědní.

Změna paradigmatu je nutná

Dobře míněná myšlenka, která měla zajistit příjmy zemědělcům a nahradit fosilní paliva, má katastrofální důsledky. Poskytování jakékoliv další podpory palivům na bázi plodin by jen ušetřilo ránu hospodářské logice - a etice - vždyť cena za obnovitelné zdroje, jako je vítr a solární energie, je velmi nízká, a technologie v oblasti baterií zaznamenávají obrovský rozvoj. Potřebujeme celkovou změnu paradigmatu směrem k větší energetické účinnosti, inteligentním sítím, odpovídající nabídce a poptávce, a zároveň nové pohyblivé paradigma, které by bylo založeno na aktivní a veřejné dopravě.

Poslance Evropského parlamentu stále láká lobby biopalivového průmyslu na cestu dlážděnou žlutými cihlami. Mnozí z nich snad dokonce doufají, že se pro ně žlutá může změnit ve zlatou. Realita je však jiná. Považovat biopaliva za všelék pro přechod k zelené energii je stejně mýtické jako Smaragdové město, a pokud jde o politiku, že biopaliva chrání Evropu, světové lesy a produktivní zemědělskou půdu, většina politiků stále sní.

Poznámka redakce

Vláda schválila program na podporu biopaliv do r. 2020.

V ČR došlo v osevních postupech k nadměrnému podílu řepky, vyžadující pesticidy a kukuřice, vyžadující dusíkatá hnojiva, což se promítá do kontaminace vod.

Hlavním producentem je Agrofert.